

עפ"ג 51379/01/22 - יבגני יודשקין נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

03 במאי 2022
עפ"ג 51379-01-22 יודשקין נ'
מדינת ישראל

לפני כבוד סגן הנשיאה, השופט אליהו ביתן
כבוד השופטת גאולה לוי
כבוד השופט איתי ברסלר-גונן
המערער:
יבגני יודשקין
נגד
מדינת ישראל
המשיבה:

מהות הערעור: ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בבאר שבע (כב' השופט ר' סולקין) מיום 19.12.2021 בת"פ 30135-05-19.

נוכחים:

המערער וב"כ עוה"ד אסתר בר ציון וויקטור און

ב"כ המשיבה עו"ד ציון קינן - פמ"ד

פסק דין

1. בפנינו ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום באר שבע (כב' השופט רון סולקין), בת"פ 30135-05-19 במסגרתו הוטלו על המערער 4 שנות מאסר בפועל ועיצומים נלווים בגין שורת עבירות מרמה, זיוף והתחזות לעורך דין.

2. המערער הורשע, על פי הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן שהוגש נגדו, בשבע עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא בחוק העונשין, התשל"ז - 1977 [להלן: "חוק העונשין"]; עבירה אחת של ניסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא ביחד עם סעיף 25 בחוק העונשין; עבירה אחת של זיוף בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 418 סיפא בחוק העונשין; עבירה של שימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 420 בחוק העונשין; ושתי עבירות של התחזות לעורך דין, לפי סעיף 97(א) בחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א - 1961 [להלן: "חוק לשכת עורכי הדין"].

3. המערער קיבל רישיון עריכת דין בשנת 2010. בשנת 2013, בית דין משמעתי של לשכת עורכי הדין הורה על הרחקתו לצמיתות מלשכת עורכי הדין. בהמשך, ההרחקה לצמיתות הומרה בהשעיה מחברות בלשכה למשך 30 חודשים שתחילתם ביום 8.7.2014 (להלן: "תקופת ההשעיה").

כתב האישום המתוקן מגולל שורה של מעשי מרמה והתחזות, אשר בוצעו על ידי המערער במהלך תקופת השעייתו, כלפי לקוחות אשר סמכו עליו ולא ידעו על דבר השעייתו:

עמוד 1

האישום ראשון - עניינו בכך שבתחילת חודש ינואר 2014 נפגעת העבירה מ.ט. פנתה אל המערער על מנת שייצג את בתה, שנחשדה בעבירת אלימות. הצדדים חתמו על הסכם ייצוג והמערער קיבל מ.מ.ט. סך של 10,000 ₪. בחודש נובמבר של אותה שנה, כשהמערער היה נתון תחת השעיה מלשכת עורכי הדין, הוא חתם עם מ.ט. על הסכם שכר טרחה, לפיו יפעל לסגירת התיקים נגד בתה תמורת תשלום של 15,000 ₪, ומ.ט. שילמה לו סך של 7,000 ₪ על החשבון. בכך קיבל המערער מ.מ.ט. סך של 17,000 ₪ במרמה, בידעו שאינו יכול לייצג את בתה.

בהמשך, הבת זומנה לדין בבית משפט, אולם המערער הודיע לה כי אין צורך שתתייצב ובמקביל הגיש בקשה לדחיית מועד הדין תוך זיוף חתימתה, ללא ידיעתה או רשותה. בית המשפט דחה את הבקשה ובהמשך, כשהיא לא התייצבה לדין [לפי הודעת המערער אליה] הוצא נגדה צו הבאה והיא נאלצה להפקיד ערובה כדי להשתחרר ונאלצה לשכור עורך דין אחר שייצגה בתיק.

האישום השני - מתאר שבעלה של נפגעת העבירה מ.ט. הנ"ל, זומן לחקירה במשטרה בחשד לעבירת זיוף. מ.ט. ביקשה מהמערער שיבדוק במה מדובר והוא סיפר לה כי נפתחה חקירה נגד בעלה בגין הונאה גדולה של שתי רשויות מקומיות, בידעו שהדבר אינו אמת. המערער אמר למ.ט. כי שכה"ט בגין טיפול בתיקים כאלה הוא בסדר גודל של 150,000 ₪ ולאחר שהיא פרצה בבכי הוא הציע לה לייצג את בעלה תמורת סכום סמלי של 52,000 ₪. מ.ט. נעתרה להצעה וחתמה על הסכם שכה"ט בהתאם. ובמהלך התקופה שילמה למערער את מלוא הסכום.

במהלך חודש אפריל 2014 המערער נלווה לבעלה של מ.ט. בחקירתו במשטרה, והציג בפניו מצג כוזב לפיו דאג לכך שהוא לא יחקר על הונאה. ובפועל, הבעל נחקר בחשד לקבלת תואר אקדמי על סמך תעודה מזויפת שהציג מאוניברסיטה בחו"ל, ובהמשך התיק נסגר מחוסר ראיות.

מ.ט. פנתה למערער בבקשה לטפל בשינוי עילת הסגירה והמערער הסכים לכך, הגם שידע כי הוא מושעה מלשכת עורכי הדין, ובפועל לא עשה מאומה. כשנודע למ.ט. שהמערער הושעה, היא פנתה לעורך דין אחר, אולם התברר שהמועד לבקש את שינוי עילת הסגירה חלף.

האישום השלישי - עניינו בכך שהמערער קיבל על עצמו את ייצוגו של י.פ., שהוגש נגדו כתב אישום בגין נהיגה בשכרות. ביום 10.6.2013 המערער הופיע בבית המשפט כבא-כוחו של י.פ. למרות שבאותה העת היה מורחק לצמיתות מלשכת עורכי הדין, וביקש את דחיית הדין. המערער לא הודיע לי.פ. שהוא מורחק לצמיתות מלשכת עורכי הדין ואינו יכול לייצגו, והעמיד פנים שהוא ממשיך לייצגו, דבר שידע שאינו אמת. לאחר הדין, המערער קיבל מי.פ. שכר טרחה נוסף בסך של 2,500 ₪ כשי.פ. סבור על סמך התנהגות המערער כי המערער ממשיך בייצוגו. רק לאחר מכן הודיע המערער לבית המשפט כי הוא מושעה ואינו יכול לייצג את י.פ., אלא שהמערער לא הודיע זאת לי.פ. עצמו, וביום 31.12.14 ניתן גזר דין בהיעדרו של י.פ. והוא נפסל מנהיגה למשך שנתיים. בחודש אפריל 2015 נודע לי.פ. שהוא פסול לנהיגה, והוא פנה למערער. המערער הבטיח לו לטפל בענין וקיבל ממנו שכר טרחה נוסף בסך של 4,500 ₪, בידעו כי אינו מורשה לייצג.

האישום הרביעי - מתאר שבתאריך 7.3.2015 הוגש נגד מ.ל. כתב אישום בבית משפט לתעבורה. מנהל העבודה שלו פנה למערער שייצג אותו והמערער נפגש איתם והציג עצמו כעורך דין בידעו כי הוא מושעה מחברותו בלשכת עוה"ד. סוכם על תשלום שכ"ט בסך 2,500 ₪ וניתנה למערער מקדמה בסך 500 ₪. ובהמשך, המערער קיבל מ.מ.ל. עוד 2,000 ₪. המערער לא טיפל בעניינו של מ.ל. ועם תום תקופת הפסילה המנהלית, הודיע למ.ל. כי הוא רשאי לנהוג, תוך שנתן לו להבין כי הוא זה שהסדיר את השבת הרישיון אליו.

האישום החמישי - מתאר פניה של לקוח אל המערער לטפל בענין חידוש רישיון הנהיגה שלו לאחר תקופת פסילה. למרות שהמערער ידע שהוא מושעה ואינו מורשה לייצג אחרים, הוא קיבל מאותו אדם סכומי כסף שהצטברו לסך של 15,000 ₪ ולא עשה מאומה לטפל בעניינו.

האישום השישי - מתאר קבלת שכר טרחה בסך 18,000 ₪ לייצוג בעבירת תעבורה, בזמן שהמערער היה מושעה מהלשכה, ואי עשיית דבר לקדם את עניינו של הלקוח.

האישום שביעי - מתאר קבלת שכר טרחה בסך 13,000 ₪ לטיפול בהליכים הנוגעים לרישיון נהיגה, בזמן שהמערער היה מושעה מהלשכה ונאסר עליו לעסוק בעריכת דין.

4. תחילה, הנאשם כפר באשמה והתיק נותב לשמיעת הוכחות. אולם לאחר שהחלה פרשת התביעה הצדדים הודיעו שהגיעו להסכמה דיונית, בגדרה הנאשם יודה בעובדות כתב האישום המתוקן ויורשע, והוא ישיב לנפגעי העבירות סך כולל של 100,000 ₪, שיופקדו בבית המשפט טרם מתן גזר הדין. הצדדים הודיעו, כי הסדר הטיעון מותנה בהפקדת הסך כאמור, ופרשת העונש נדחתה למועד אחר. בסופו של דבר הנאשם לא הפקיד את מלוא הסכום המדובר, הצדדים טענו לעונש ובית המשפט גזר את דינו של המערער.

גזר הדין של בית משפט קמא

5. בית המשפט עמד על הערכים המוגנים בעבירות מרמה ובאופן קונקרטי בעבירות התחזות לעו"ד, וקבע כי בנסיבות יש לקבוע מתחם עונש הולם נפרד לכל אחד מהאישומים.

לאירוע הראשון - בין 24 ל-48 חודשי מאסר. לאירוע השני - בין 18 ל-36 חודשים. לאירוע השלישי - בין 15 ל-30 חודשי מאסר. לאירוע הרביעי - בין 3 ל-12 חודשי מאסר. ולכל אחד מהאירועים החמישי עד השביעי - בין 12 ל-24 חודשי מאסר.

6. בית המשפט התייחס להרשעות המערער בהליכים המשמעתיים בלשכת עורכי הדין, לשיטתיות, התחכום, חוסר האמפתיה והיעדר הגבולות, ולכך שהנאשם לא עמד בהתחייבותו להפקיד סכום לפיצוי עבור קורבנותיו. ומנגד, לקח בחשבון את הודאת המערער ונטילת האחריות שלו. ובסופו של דבר הטיל על המערער 48 חודשי מאסר בפועל, 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום השחרור מהמאסר שהנאשם לא יעבור עבירה מסוג פשע, בניגוד לסימנים ו' - ז' בפרק יא' בחוק העונשין; 8 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום השחרור ממאסר שהנאשם לא יעבור עבירה מסוג עוון, בניגוד לסימנים ו' - ז' בפרק יא' בחוק העונשין; 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום השחרור ממאסר שהנאשם לא יעבור עבירה בניגוד לסעיף 20 או סעיף 97 לחוק לשכת עורכי הדין; קנס בסך 75,000 ₪ או 300 ימי מאסר תמורתו וכן פיצוי למתלוננים בסך של 125,000 ₪ בקיזוז הסכומים שהופקדו עד כה.

7. מכאן הערעור.

טענות המערער

8. ב"כ המערער טוענת שהעונש שהושת על המערער חמור ביותר. נטען, כי בית המשפט לא נתן משקל הולם לחלוף הזמן, להודאה, ולחיסכון בהעדת העדים. ונטען שבנסיבות מן הראוי היה לקבל תסקיר של שירות המבחן על המערער. עוד נטען, כי היה על בית המשפט לקבוע מתחם עונש הולם לכלל העבירות של המערער, הנע בין מספר חודשי מאסר בעבודות שירות, ועד 14 חודשי מאסר ברף העליון. ולהתחשב בנתוני המערער ונסיבותיו ובמאמצים שלו לפצות את נפגעי העבירות, בין היתר במסגרת פשרה בין הצדדים בהליך אזרחי בגדרה המערער שילם לשניים מנפגעי העבירות פיצוי בסך 32,000 ₪. נוכח האמור, עתרה לקיצור תקופת המאסר של המערער ולהקטנה משמעותית של סכום הקנס שלו.

תשובת המשיבה

9. ב"כ המשיבה הסביר את הימשכות ההליכים בריבוי המקרים ובפעולות החקירה שנדרשו וכן בהתנהלות המערער בשלבים השונים, וטען שמכל מקום לא נגרם למערער עיוות דין בהקשר לכך. ציין, כי המדינה הסכימה שאם המערער ישלם את הסך של 100,000 ₪ לנפגעי העבירות היא תטען לעונש מופחת של שנתיים מאסר. הדגיש, שאין המדובר כאן בתיק מרמה רגיל שנזקיו מסתכמים בכסף, אלא במרמה מהותית שחומרתה מתבטאת בעיקר בכך שהמערער הציג עצמו כעו"ד ופגע בנפגעי העבירות. ב"כ המשיבה הבהיר כי בנסיבות בהן יש אינטרס בפיצוי הנפגעים המדינה מוכנה להקל בעונשו של הנאשם, אולם במקרה זה בו המערער לא פיצה את הנפגעים על נזקיהם אין מקום להתחשב בו ולהתמקד בשיקולי ההלימה וההרתעה. והסכים שיש מקום להתערב בהיקף המאסרים המותנים ובעניין הקנס, אולם לא באופן משמעותי.

דין והכרעה

10. לאחר עיון בכל החומרים הנוגעים לענין ושמיעת טיעוני הצדדים, מצאנו להקל בעונשו של המערער, כפי שיפורט להלן.
11. בפתח הדברים נדגיש את חומרתם הרבה של מעשי המערער. הופעה בבית משפט תוך התחזות כעורך-דין, כמו גם קבלת ייצוג וקבלת שכר טרחה בזמן השעיה מלשכת עורכי הדין, הינן פעולות מרמה וקבלת דבר במרמה ברף חומרה גבוה במיוחד, הכרוכות באלמנט בולט של הטעייה, הן כלפי בית המשפט והן כלפי אלה שפנו אל המערער בהנחה שהוא עורך דין. [ראה והשווה על"ע 1/85 הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בתל-אביב-יפו נ' בן חרוץ, פ"ד לט(4) 365, 368].
12. מעמד עורכי הדין ואופי תפקידם, מחייב אמון הציבור והמוסדות בעורכי הדין, שבתורו דורש התנהלות אתית מוקפדת מצד עורכי הדין. השעיה מחברות בלשכת עורכי הדין נועדה לא רק לענישת עורך הדין אלא גם להגנה על הציבור. [ראה ע. ויצמן, סמכות בית הדין המשמעתי לדון עורכי דין מושעים - דעה אחרת, הפרקליט, מה(ב) 396, 406 (2001)].
- נוכח מאפיינים מיוחדים אלה, מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות מרמה מצד עורכי דין הינה של חומרה מובהקת.
13. הענישה הקונקרטית מושפעת מאופי המעשים והיקפם וממידת הפגיעה באינטרסים החברתיים

המגנים, תוך התחשבות מסוימת בנסיבות הנאשם. [ראה רע"פ 1096/09 מילשטיין נ' מדינת ישראל (5.3.2009)].

14. כאן, המערער פעל בעזות מצח וחזר על מעשי המרמה שלו פעם אחר פעם, מתוך מודעות מלאה לפסול שבמעשיו ולפגיעה שהוא גורם. המערער ניצל את תמימותם ומצוקתם של אלה שפנו אליו, הציג בפניהם מצגי שווא וגבה מהם סכומי כסף בלתי מבוטלים בודעו שהוא אינו רשאי ואינו יכול לתת להם את השירות שבשבילו שולם הכסף. והוא אף לא נרתע מלהציג עצמו בפני בית המשפט כעורך דין המייצג לקוח.

הפגיעה שנגרמה לאנשים שפנו אל המערער התבטאה בהפסד הכספים ששילמו לו ובכך שהענין שבעטיו הם פנו אליו לא טופל, ובחלק מהמקרים היו לכך השלכות מעשיות עליהם. והפרשה בכללה, פגעה מטבע הדברים באמון הציבור והרשויות בעורכי הדין [ראה והשווה ע"פ (י-ם) 40135/07 סלומון נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו) (16.09.2007)].

15. קו המרמה שביסוד כלל מעשי המערער, הסב סביב פעולת המערער כעורך דין, מאפשר לראות את כל העבירות שהמערער הורשע בביצוען כמהוות אירוע אחד, ובהתאם לכך לקבוע מתחם עונש הולם לאירוע כולו. ומנגד, קיומם של נפגעי עבירה שונים, הייחוד של אופן ומידת הפגיעה שנגרמה לכל אחד מהם, ונסיבות קונקרטיות של כל אחד מאירועי העבירה, מאפשרים לראות בעבירות שהמערער הורשע כמהוות כמה אירועים, ובהתאם לכך לקבוע מתחמי עונש נפרדים לכל אירוע. כערכאת ערעור, אינו מוצאים צורך להכריע בענין זה, שכן בסופו של דבר השאלה העיקרית שיש לבחון בערעור על עונש הינה הלימת העונש למעשי העבירות בנסיבותיהם ולמידת אשמו של הנאשם. טעויות בתהליך קביעת מתחם העונש ההולם או בתהליך קביעת העונש ההולם, כשלעצמן, אינן בעלות משקל משמעותי לתוצאת הערעור (ראה ע"פ 6048/13 מוחמד באשיר חוסיין נ' מדינת ישראל 14/08/14).

16. בנותנו דעתנו למעשי המערער; לעבירות בהן הורשע; להיקף המעשים והימשכותם; לסכומי הכסף המצטברים שהוא גבה שלא כדין; להודאת המערער; לעונשים שהוטלו במקרים הדומים במאפייניהם המרכזיים לענייננו; לחלוף הזמן הרב מאז ביצוע העבירות ועד היום; לנסיבות המערער; למאמצים שהוא עשה לפצות את נפגעי העבירות; לסכום הכסף שהופקד לטובת פיצוי נפגעי העבירות ולסכום הכסף הנוסף שהמערער מעמיד לטובת פיצוי נפגעי העבירות; ולעמדה העונשית שהתביעה הסכימה להציג במקרה שהמערער היה מפקיד סך של 100,000 ₪ לפיצוי נפגעי העבירה; נראה לנו שתקופת המאסר בפועל שהושתה על המערער גבוהה מהראוי וכך גם סכום הקנס.

17. בית המשפט הטיל על המערער שנת מאסר על תנאי שלא יעבור עבירה על סעיף 97 בחוק לשכת עורכי הדין. העונש המרבי הקבוע לעבירה לפי סעיף זה הינו שנת מאסר. ועקרונית אין זה הולם לקבוע מאסר על תנאי לתקופת העונש המרבי.

18. בהתחשב באמור, אנו מעמידים את תקופת המאסר בפועל של המערער על 40 חודשים בניכוי ימי מעצרו. קובעים שסכום הקנס של המערער יהיה 20,000 ₪ או 3 חודשי מאסר תחתיו. וקובעים שהמאסר על תנאי על עבירה לפי סעיף 97 בחוק לשכת עורכי הדין יהיה של 4 חודשים למשך 3 שנים מיום שחרור המערער מהמאסר. הסך של 62,750 ₪ שלדברי הסנגורית מופקד בקופת בית המשפט, יועבר לנפגעי העבירה בחלוקה יחסית לסכומי הכסף ששילמו למערער, בהתאם למצוין בכתב האישום שהמערער הודה בעובדותיו.

כל יתר הוראות גזר הדין של בית המשפט קמא יעמדו בעינן.

19. בשולי הדברים נאמר, כי לא מצאנו טעם לפגם בכך שבית המשפט לא מצא לנכון לקבל על המערער תסקיר של שירות המבחן. אמנם, הסנגור שייצג את המערער בבית המשפט קמא ביקש במסגרת טיעוניו לעונש לקבל תסקיר של שירות המבחן על המערער [פרוט' עמ' 16 ש' 23], אולם הדבר נעשה ב"קול ענות חלושה" ורק בסוף הטיעונים לעונש. נוכח גילו של המערער, אין חובה לקבל עליו תסקיר של שירות המבחן, וענין זה נתון לשיקול דעתו של בית המשפט. בנסיבות העניין ובין היתר נוכח לוחות הזמנים של התמשכות המשפט ופרקי הזמן הנדרשים לקבלת תסקיר שירות המבחן, ובהתחשב בכך שהנתונים העיקריים הנוגעים לענין היו בפני בית המשפט, החלטת בית המשפט שלא לקבל על המערער תסקיר, הינה סבירה בהחלט.

ניתן והודע היום, ב' אייר תשפ"ב, 03.05.2022 במעמד הצדדים.

איתי ברסלר-גונן, שופט

אליהו ביתן, שופט, סגן הנשיאה גאולה לוי, שופטת